

Europos Sąjungos
Taryba

Liuksemburgas, 2018 m. birželio 25 d.
(OR. en)

10027/18

COAFR 160
MOG 38
MAMA 94
CFSP/PESC 596
CSDP/PSDC 359
COHAFA 46
COHOM 87

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Somalia pusiasalis / Raudonoji jūra – Tarybos išvados (2018 m. birželio 25 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Somalia pusiasalio / Raudonosios jūros, priimtos 2018 m. birželio 25 d. įvykusiame 3628-ame Tarybos posėdyje.

Tarybos išvados dėl Somalio pusiasalio / Raudonosios jūros

[Raudonoji jūra]

1. Abu Raudonosios jūros krantai geopolitiniu ir strateginiu požiūriais tapo ypač svarbūs pasaulinei prekybai, regiono ekonomikos augimui ir bendram regiono stabilumui. Dėl pastarojo meto įvykių platesniame regione išryškėjo tarpusavio sąsajos bei tarpusavio priklausomybė visame Raudonosios jūros regione, dėl to atėjo neatidėliotinas bei tinkamas metas atgaivinti ryšius ir kurti bendrų interesų, prekybos, investicijų ir saugumo bendruomenę. Europos Sąjunga (ES) yra pasirengusi bendradarbiauti su visais susijusiais subjektais ir dalyvauti dedant šias pastangas.
2. Dėl įvykių Raudonosios jūros regione kyla pavojus Somalio pusiasalio stabilumui ir laivybos iš Indijos vandenyno per Raudonąją jūrą į Viduržemio jūrą laisvei, kurie abu yra gyvybiškai svarbūs Europai. Įtakos ir strateginių objektų paieška kartu su stiprėjančiu Raudonosios jūros pakrantės militarizavimu yra didėjančys pavojai regione, galintys turėti pasaulinio masto pasekmių. Konfliktas Jemene dar labiau didina įtampą regione ir kelia grėsmę jo kaimyninių šalių saugai, dėl to atsiranda dramatiškų humanitarinių padarinių, dėl kurių gali toliau vykti priverstinė gyventojų migracija tiek pačioje šalyje, tiek ir platesniame regione. Kartu su tebesitęsiančia krize Persijos įlankoje tai gali daryti tiesioginį poveikį saugumo padėčiai ir ilgalaikiam stabilumui Raudonojoje jūroje ir aplink ją.

3. Šio platesnio regiono taikai, saugumui ir vystymuisi būtų naudingas intensyvesnis bendradarbiavimas, o ne konkurencija. Tai, kad nėra organizuoto ir įtraukaus regioninio forumo, kuris būtų skirtas aplink Raudonąją jūrą esančių šalių dialogui ir bendradarbiavimui, kliudo siekti pažangos sprendžiant labai įvairius klausimus, be kita ko, susijusius su ekonomine integracija ir regiono taika bei saugumu. Raudonosios jūros laivybos maršruto svarba, Persijos įlankos krizės ir konflikto Jemene šalutinis poveikis bei tebesitęsianti nestabili situacija visame Somalio pusiasalyje rodo poreikį sukurti tokį forumą. Atsižvelgdami į Europos ilgalaikį įsipareigojimą ir investicijas į regiono gerovę bei stabilumą, skatiname kuo skubiau sukurti tokį forumą.
4. ES intensyvins bendradarbiavimą su visomis Raudonosios jūros regiono šalimis ir kitais atitinkamais regioniniais ir tarptautiniais subjektais, skatindama dialogą ir darbą, kuriuo siekiama sumažinti neigiamą poveikį regiono stabilumui. Bendradarbiavimo sritys, *inter alia*, galėtų apimti konfliktų prevenciją, jūrų saugumą, aplinkos apsaugą, tarpregioninę prekybą, infrastruktūrą ir uostų plėtrą, mėlynosios ekonomikos propagavimą, apsirūpinimo maistu saugumą, žmonių judumą per Raudonąją jūrą ir pagrindinių neteisėtos migracijos priežasčių šalinimą. Ypač daug dėmesio turi būti skiriama kovai su terorizmu, prekių kontrabandai ir prekybai žmonėmis, taip pat padidėjusiam visuotiniam organizuoto nusikalstamumo ir smurtinio ekstremizmo poveikiui. Bendradarbiavimas jūrų saugumo srityje būtų vystomas remiantis ES jūrų saugumo strategija ir jos veiksmų planu, patirtimi, įgyta laikantis ES integruoto požiūrio į konfliktus ir krizes Somalio pusiasalyje, taip pat operacijos ATALANTA, misijos EUCAP Somalia ir Kontaktinės grupės dėl piratavimo jūroje prie Somalio krantų atliekamam darbu, kuriuo buvo reikšmingai prisidėta kovojant su piratavimu.

[Somalio pusiasalis]

5. Somalio pusiasalio geopolitinė ir ekonominė svarba išaugo, dėl to regiono šalims ir jų partneriams atsirado naujų galimybių. Pastarąjį dešimtmetį ES vykdė reikšmingus veiksmus – pasitelkdama politinį dialogą ir aktyvų bendradarbiavimą, bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijas ir tikslinę vystomojo bendradarbiavimo pagalbą – kad visapusiškai remtų ir skatintų taiką, stabilumą, tvarų bei integracinį augimą ir gerovę visame Somalio pusiasalyje. ES tęs darbą stiprindama regionų tarpusavio ir regionų vidaus bendradarbiavimą su partneriais visame regione pasitelkdama visas turimas priemones.
6. ES yra labai susirūpinusi dėl humanitarinės krizės Somalio pusiasalyje masto, visų pirma, dėl apsirūpinimo maistu saugumo, pragyvenimo galimybių ir prieigos prie vandens regione, kuri niokoja besikartojančios gaivalinės nelaimės, klimato kaita, didelio masto konfliktai ir priverstinė gyventojų migracija. Būdama didžiausia humanitarinės pagalbos teikėja, ES toliau teiks paramą milijonams tokių poveikį patyrusių pažeidžiamų žmonių, kad sustiprintų jų atsparumą. ES ragina atsakingas vyriausybes padidinti gyvybiškai svarbią pagalbą bei sustiprinti apsaugą, be kita ko, reaguoti į susirūpinimą keliantį seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties; to visų pirma reikia 4 mln. pabėgėlių, 10 mln. šalies viduje perkeltų asmenų, juos priimančiosioms bendruomenėms, moterims, vaikams ir neįgaliesiems.
7. Regioninių pajėgumų propaguoti saugumą, taiką ir gerovę stiprinimas yra Visuotinės ES užsienio ir saugumo politikos strategijos pagrindas. ES jau seniai remia Tarpvyriausybinę vystymo instituciją (IGAD) ir jos viziją tapti svarbiausia priemone siekiant taikos, gerovės ir regioninės integracijos. ES tęs bendradarbiavimą su IGAD vadovais, nes jie suteikia jėgos institucijos struktūroms bei narystei, nustato prioritetus bei įgaliojimus, kad ši institucija taptų veiksminga priemone, galinčia užtikrinti kolektyvinį atsaką į naujus regionui tenkančius visuotinius iššūkius.

8. ES ragina visus tarptautinius partnerius, visų pirma Jungtines Tautas, Afrikos Sąjungą ir Arabų Valstybių Lygą, dėti visas pastangas sustiprinti stabilumą ir gerovę visame regione. ES pabrėžia, kad, norint geriau pasiekti šiuos tikslus, svarbu užtikrinti glaudų veiksmų koordinavimą tarptautiniu ir regionų lygmenimis, visų pirma pasitelkiant ES specialųjį įgaliotinį Somalio pusiasalyje.
9. Regiono ateitis priklauso nuo įsipareigojimo gerbti žmogaus teises ir pagrindines laives, demokratiją, užtikrinti gerą valdymą, stabilumą ir saugumą visiems žmonėms, taip pat integracinį bei tvarų ekonomikos augimą ir ekonominę integraciją regionų lygmeniu. ES vadovaujasi šiais principais bendradarbiaudama su Somalio pusiasalio regionu. Šiuo atžvilgiu ES teigiamai vertina pastarojo metu konkrečius veiksmus, kurių ėmėsi Etiopijos vadovybė siekdama didesnio įtraukumo, kartu su didesne politine laisve bei didesnėmis reformomis, ir yra pasirengusi remti nuolatinės pastangas. ES taip pat palankiai vertina svarbius žingsnius Kenijoje ir ragina abi šalis tęsti veiklą siekiant įgyvendinti šiuos principus, įskaitant rinkimų reformą, joms ryžtingai sprendžiant savo vietos problemas. Abi šalys turi padėjusios pagrindus dinamiškai ateičiai, kuri gali nustatyti tempą visam regionui. ES ragina visas regiono šalis, vykdančias konstitucinius, rinkimų ir stabilizavimo procesus, pasinaudoti šių procesų metu įgyta patirtimi ir išspręsti savo vidaus ginčus. ES pabrėžia, kad svarbu surasti tvarų ir įtraukų taikos susitarimą, kuriuo būtų užtikrinta sauga bei saugumas, ir nutraukti Pietų Sudano gyventojų kančias, ir šiomis aplinkybėmis tęs bendradarbiavimą su Pietų Sudano valdžios institucijomis ir IGAD, be kita ko, aukšto lygio atgaivinimo forume.

10. Somalis, kuris jau nuo seno Somalio pusiasalyje laikomas nestabilumo epicentru, juda reikšmingų pokyčių link. Tai tapo įmanoma dėl pastaruoju metu Somalio Federalinės Vyriausybės ir Federalinių valstybių narių dedamų pastangų, be kita ko, dėl to, kad pirmą kartą po 2018 m. vasario mėn., birželio mėn. buvo surengtas Nacionalinės saugumo tarybos posėdis, taip pat dėl ypač svarbaus Afrikos Sąjungos misijos Somalyje (AMISOM) vaidmens suteikiant saugią erdvę. ES svariai prisidėjo prie to, kad Somalis pradėtų atsigaivinti po užsitęsusio konflikto, ir yra įpareigojusi tęsti tvirtą bendradarbiavimą. Tolesnė Somalio atsakomybė yra itin svarbi siekiant užtikrinti, kad šie teigiami pokyčiai vyktų toliau tiek federaliniu, tiek regioniniu lygmenimis. Tarptautinė bendruomenė planuoja 2018 m. liepos 16–17 d. Briuselyje susirinkti į Somalio partnerystės forumą (SPF). Tokiu būdu vykdomi įsipareigojimai, priimti 2017 m. gegužės mėn. Londono konferencijoje dėl Somalio ir 2017 m. gruodžio mėn. Mogadiše įvykusiame SPF. SPF bus suteikta galimybė akcentuoti pažangą Somalyje, nustatyti būsimus prioritetus ir priimti įsipareigojimus vykdyti politines reformas, be kita ko, peržiūrėti konstituciją ir 2020–2021 m. surengti principu „vienas asmuo – vienas balsas“ grindžiamus rinkimus, užtikrinti nacionalinį susitaikymo procesą, taip pat ekonomikos atgaivinimą, saugumo sektoriaus reformą ir humanitarinę pagalbą. ES palankiai vertina 2018 m. balandžio mėn. Pasaulio banko pavasario susitikimuose įvykusio vyresniųjų pareigūnų apskritojo stalo diskusijų rezultatus – sprendimą siekti santykių normalizavimo su tarptautinėmis finansų įstaigomis, suteikiant prieigą prie tarptautinių finansų rinkų, ir, galiausiai, skolos sumažinimo. ES tvirtai remia laipsnišką ir sąlygomis grindžiamą pereinamojo laikotarpio planą dėl AMISOM saugumo pareigų perdavimo Somalio saugumo pajėgoms, nustatant aiškias tikslines datas ir užtikrinant tvarų AMISOM finansavimą. ES ragina visus Somalio partnerius Afrikoje, visų pirma AMISOM pajėgas teikiančias šalis, platesnio Artimųjų Rytų regiono ir kitas šalis, visapusiškai, skaidriai ir koordinuotai remti Somalio pastangas atstatyti šalį ir stiprinti šalies saugumą visų Somalio gyventojų labui.

11. Šiame naujame geopolitiniame kontekste su ilgalaikiais Etiopijos ir Eritrėjos skirtumais susijusių problemų sprendimas yra labai svarbus bendram stabilumui ir vystymuisi visame Somalio pusiasalyje. ES palankiai vertina tai, kad Etiopijos valdančioji koalicija neseniai paskelbė, kad ji visapusiškai įgyvendins Alžyro susitarimą ir sienų nustatymo komisijos sprendimą, taip pat tai, kad Eritrėja nusprendė išsiųsti delegaciją į Adis Abebą, ir ragina visas suinteresuotąsias šalis konstruktyviai prisidėti prie pažangos. Kaip Alžyro taikos susitarimo liudininkė, ES yra pasirengusi padėti Etiopijai ir Eritrėjai tęsti jų susitaikymo procesą.
12. Nilas yra politiškai, ekonomiškai ir istoriškai svarbus šiam regionui. Jo vandenys yra bendro 11 šalių, kurios naudojami šios upės baseinu, klestėjimo šaltinis. Tačiau nebendradarbiaujant ir nekoordinuojant veiksmų konkurencija dėl upės naudojimo gali prisidėti prie įtampos didinimo regione. Atsižvelgdama į tai, kad gyventojų skaičius šiame regione sparčiai auga, taip pat į klimato kaitos poveikį, ES palankiai vertina šalių dedamas pastangas pradėti dialogą dėl geriausių bendradarbiavimo būdų ir pasiekti bendrą susitarimą dėl bendro intereso klausimų. Be to, ES palankiai vertina vedamas trišales Egipto, Etiopijos ir Sudano derybas dėl Didžiosios Etiopijos Renesanso užtvankos. ES yra pasirengusi visų šalių prašymu pradėti teikti paramą tolesniam bendradarbiavimui Nilo klausimais.